

Rušimo granice Überwinden wir Grenzen Breaking Down Borders

suvrimeno pjesništvo iz stare hrvatske dijaspore
zeitgenössische Dichtung aus der alten kroatischen Diaspora
contemporary poetry of ancient Croatian diaspora

prijevod s hrvatskoga i prijevod na engleski i nimški
übersetzt aus dem Kroatischen ins Deutsche und Englische
translated by

Herbert Kuhner, Petar Tyran & Kornelija Mikula
Austrijski PEN; Löcker Verlag, Beč 2022.

Hrvatski centar, Beč,
01_06_2022.

„Dolazim da se poklonim... pred Vami...“ tako jači Oliver u svojoj pjesmi „*Tko sam ja*“, ku smo upravo uvodno čuli od *Martin & Tome*. „Tko sam ja da sudim... gdo je smio ili mogao biti u ovoj zbirki? Prošla su tomu vrijeda jur četira desetljeća, da su se pojavili »PTIĆI I SLAVUJI«, suvrimeni gradišćanskohrvatski pjesnici. U medjuvrimenu se je rodilo nekoliko novih ptićev i slavujev. A našli su se opet i pjesnici istoga ili sličnoga mišljenja, došli su na svitlo iz svojih grmov i šumov. »RUŠIMO GRANICE«, znatno prošireno izdanje nekadašnjih »PTIĆEVI I SLAVUJEVI« kaže, da se je iz gradišćanskohrvatskoga gnjazda izleglo čuda već književnikov i pjesnikov a pred svim i pjesnikinj, nego su mnogi do sada znali. Mnogi ptići su lovili po tudji lapti i šuma, a dost slavujev je otpjevalo svoje jačke, bez da bi je gdo bio čuo, a još manje da bi gdo bio bilježio njev spjev i ga tim bio pohranio za druge, kasnije generacije.

Njev glas, njev spjev smo iskali pak ga i našli med gradišćanskimi Hrvati u Austriji, Madjarskoj, Slovačkoj, Moravskoj, a takaj i kod naše braće u talijanskom kraju Molise.

Ova druga zbirka suvremenoga gradišćanskohrvatskoga pjesništva »*RUŠIMO GRANICE*« dakle proširuje svoje vidokruge na sve strane, i prostorno i po stilu, a tim pomaže i ostvariti čim širji kulturnopolitički opseg cijele narodne grupe – ne samo u geografskom nego i duhovnom smislu. Ova zbirka nam proširuje i dojam o jezičnoj paleti govora, dijalekta i jezika Hrvatov nekada Zapadne Ugarske, Slovačke, Austrije i Moravske — ke danas nazivamo sve skupa gradišćanske Hrvate.

Izbor pjesnikov i pjesam ove zbirke nikako nije kanio a niti nije mogao biti kompletan. Uz „stare panje“ se najavljuju i novi poleti, nova ufanja, kim ovo izdanje neka bude hrabrenje, a znamda i putokaz u njevom daljnjem stvaranju. Ova zbirka sadržava u sebi križanje razliĉnih stazov, po ki su išli i još uvijek hodu hrvatski ljudi.

Takorekuć pars pro toto, dio mjesto svega su u ovoj zbirki objelodanjena djela pjesnikov: Franjo Augustin Blazović († Beĉ, Austrija), Gabriele Blažeta (Mundimitar, Italija), Matilda Bölcs (Hrvatski Židan, Madjarska), Jurica Čenar (Uzlop, Austrija), Katarina Drakšić-Halaj (Klimpuh, Austrija), Marija Fülöp Huljev (Unda, Madjarska) Herbert Gassner (Celindof, Gradišće), Ewald Höld (Uzlop, Austrija), Pavao Horvat († Vedešin, Madjarska), Šandor Horvat (Narda, Madjarska), Timea Horvat (Petrovo Selo, Madjarska), Anton Leopold († Frakanava, Austrija), Cociolla Menna (Mundimitar, Italija), Andi Novosel († Nova Gora, Austrija), Agostina Piccoli († Mundimitar, Italija), Viliam Pokorný († Devinsko Novo Selo), Lajoš Škrapić († Petrovo Selo-Budimpešta, Madjarska), Ana Šoretić (Cogrštof, Austrija), Romana Schweiger-Domnanović (Gerištof, Austrija), Petar Tažky (Požun, Slovaĉka), Petar Tyran (Novo Selo, Austrija), Milo Vašak († Frielištof, Češka, Kanada), Dorotea Zeichmann (Klimpuh, Austrija).

Prijevodi i presadi pjesam ovih književnikov na engleski i nimški jezik su pokušaj gradišćanskohrvatski jezik predstaviti i na veliki svitski jeziki a tim upoznati makrokrug štiteljev s pjesničkim mikrokozmosom gradišćanskih Hrvatov. Ujedno je ovo i pokušaj, da sadržaje na starom jeziku moremo transportirati sredstvi vjerojatno najmodernijega i najproširenijega jezika

na Zemlji. Da bi književnost malih grup i narodov nastala poznata i se širila na čim većem prostoru, mora se koristiti prijevod. To je nakana i ovoga izdanja. Ukoliko se je to ugodalo ovim trojezičnim izdanjem »Rušimo granice/Überwinden wir Grenzen/Breaking down borders«, morete procijeniti Vi, dragi štitelji i drage štiteljice. Pritom Vam željimo dobru zabavu i puno užitka.

Diese zweite Sammlung zeitgenössischer burgenländischkroatischer Dichtung »*ÜBERWINDEN WIR GRENZEN*« erweitert somit ihre Sicht nach allen Seiten, sowohl geographisch als auch stilistisch, und trägt so dazu bei, einen möglichst repräsentativen Querschnitt der ganzen Volksgruppe abzubilden – nicht nur im geographischen, sondern auch im geistigen Sinn. Dieser Sammelband verbreitert auch den Begriff der sprachlichen Palette des Sprachgebrauchs, der Dialekte und der Sprache der Kroaten des ehemaligen Ungarn, der Slowakei, Österreichs und Mährens – alles was wir heute unter Burgenländische Kroaten subsumieren, nicht nur, weil sie alle in einem gewissen Zeitabschnitt gemeinsam in die neue Heimat kamen, die einen südlicher bzw. nördlicher, die anderen westlicher bzw. östlicher, sondern weil sie alle aus dem gleichen Sprachgebiet kamen, nämlich dem kroatischen.

Pjesme u zbirki »*RUŠIMO GRANICE*« objelodanjenih ptićev i slavujev davaju presjek – silom prilike nepotpun – a isto i pregled o pjesničkom stvaranju živih gradišćanskohrvatskih književnikov i njeve braće moliških Hrvatov u Italiji.

Diese Gedichtsammlung ist ein Versuch, die Burgenländischen Kroaten in ihrer Gesamtheit vorzustellen, ganz gleich welche Staatshymne sie singen und welcher Nationalmannschaft beim Fußball sie zujubeln und ohne Rücksicht darauf, welcher Amtssprache sie sich zu Hause bedienen und unter welcher Fahne die Rekruten ihren Eid ablegen.

»*ÜBERWINDEN WIR GRENZEN*« zeigt, dass die Kroaten, gleichgültig in welchem Land und Staat sie leben, geistig verbunden sind durch dieselbe Herkunft, dieselbe Sprache, gleiche oder ähnliche Kultur.

Dieser Band beweist, dass jahrhundertelange staatliche und willkürlich aufgezwungene politische und geographische Grenzen die Offenheit und Weite des Geistes nicht auslöschen können, der den Burgenländischen Kroaten, wo immer sie heute auch leben, schon ein halbes Jahrtausend ihre Sprache, ihre Kultur und nicht zuletzt ihre Identität bewahrt haben. **Das ist vor allem unsere eigener Verdienst.**

Wir, die wie hier sitzen und stehen, die *Falken & Nachtigallen*, und deren sprachliche, kulturelle und geistige Nachkommen, haben uns sehr wohl integriert aber nicht assimiliert. Dieses Buch ist ein kleiner, wiewohl bedeutender, Beweis dafür!

An dieser Stelle soll und muss betont werden, dass wie auch virtuell stark und immer stärker vertreten sind und viel umfangreicher als wir es analog im Stande sind. Der Blog von Ivan Rotter geht hier einen eigenen und richtungsweisenden Weg. Mehr von ihm selbst — wenn sie wollen.

Besonderer Dank gilt Helmut A. Niederle, dem Präsidenten des Österreichischen PEN , welcher diese Facette der österreichischen, europäischen Literatur als seinen eigenen Teil aufgenommen hat und damit wertschätzt. Danken möchte ich auch Herrn Alexander Lellek vom Löcker Verlag, mit dem ich locker zusammenarbeiten durfte und der ein leckeres Produkt entworfen und designt hat.

Special thanks to my old friend and restless fighter for recognition of minority languages and poetry as well, Mister Harry Kuhner, and of course his wife Irmgard.

Draga Kornelija Mikula, thanks and a great kiss for Your translations into German and the corrections. Velika pusa, Kornelija.

Danken darf ich auch dem Kamera- und Ton-Team an der Spitze mit Phillipp Hauck-Tyran und Tome Janković, dem Kroatischen Zentrum, besonders Gabriela Novak Karall, Jelena Tyran und Vera Buranić, das uns diese eindrucksvolle Präsentation dieses Buches in diesem Hause ermöglichte — hier gehört auch meine Familie dazu.

A ne na zadnje zahvaljujem svim autoricam i autorom, ki su sudjelovali i tim doprinesli nastanku ove knjige. Uvjeren sam da se je ov naš skupni trud isplatio i da ov pothvat nosi sad, ne na zadnje i u pogledu priznavanje naše hrvatske književnosti ne samo u hrvatskom, nego i u nimško- i engleskogovornom području.